

Strategies for the Tax Mapping and Property Registration to Increase the Efficiency of Revenue Collection of Local Government Organizations

Palida Chetkhuntod¹ & Boonma Imwised²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
23/04/2023	24/04/2024	26/04/2024	29/04/2024

Abstract

This academic article discusses strategies for the tax mapping and property registration to increase the efficiency of revenue collection of local government organizations. The Constitution of the Kingdom of Thailand, Section 284, issued the Act on Decentralization Plans and Procedures for Local Governments, B.E. 2542 and the second amendment of B.E. 2006, specifying the scope of responsibility in the public service system, and allocated the proportion of taxes and duties to local area; in order to have income that can be used for development and self-government under the supervision of the government, the proportion of local income comes from taxes that the local government collects, taxes that the state collects instead, taxes that the state collects and then gives to localities in order to bring income to develop their own locality to have progress, people have a good life, have the complete Public Utilities System and Public Facilities System Therefore, local government organizations are looking for ways to increase efficiency in revenue collection by finding the various strategies to prepare tax maps and property registers: for example, satellite technology, air photos technology, artificial intelligence technology, property registration digital, the tax map program (LTAX GTS), developing the system in the form of an online web map via the internet using the set of commands in PHP, JavaScript, and HTML, and displaying the location on the Google Map API to help inspect, search, and edit information; and prepare risk management plans for projects to develop tax mapping and property registration systems, etc.

The important elements that will help increase the efficiency of revenue collection of local government organizations in clude:(1) the tools are the tax mapping

¹ Nakhon Ratchasima College, Email-khuntod2007.lc@nmc.ac.th

² Nakhon Ratchasima College, Email-boonma@nmc.ac.th

and property registration. Currently in the digital age, information technology systems are used to help store data through the LTAX GIS, LTAX3000 operating systems of the Department of Local Administration; and it is developing the operating system for integrated operations to be LTAX Online, but they must consider updating information regularly and all the time; including increasing communication channels with the public in various formats and providing online services that provide convenience such as filing the tax forms and paying taxes can be done more conveniently, quickly, timely and fairly, as well as being able to monitor and evaluate results effectively; (2) the relevant personnel must know their roles and responsibilities and treat taxpayers equally; have service standards for the public, continuously develop themselves; and provide off-site tax payment services; and (3) the citizens must know their civic duties and cooperate in paying taxes as provided by law; because the taxes received are considered income that is used to develop the country and in turn benefits everyone; therefore, they will increase the efficiency of revenue collection of local government organizations

Keyword: strategies, tax mapping, property registration, efficiency of revenue collection

กลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปาติดา เชษฐสุนทร³ และบุญมา อิมวิเศษ⁴

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้กล่าวถึงกลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 284 ได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในระบบการบริการสาธารณะและการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรให้กับท้องถิ่น เพื่อให้มีรายได้สามารถนำไปพัฒนาและปกครองตนเองภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐบาล โดยสัดส่วนของรายได้ของท้องถิ่นมาจากภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บ ภาษีที่รัฐจัดเก็บแทน ภาษีที่รัฐจัดเก็บแล้วมอบให้ท้องถิ่น เพื่อนำรายได้มาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีระบบสาธารณูปโภค (Public Utilities System) และระบบสาธารณูปการ (Public Facilities System) ครบถ้วน ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงหาวิธีเพิ่มรายได้โดยหากกลยุทธ์ที่หลากหลายมาจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เช่น เทคโนโลยีดาวเทียม เทคโนโลยีภาพถ่ายทางอากาศ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ทะเบียนทรัพย์สินแบบดิจิทัล โปรแกรมแผนที่ภาษี (LTAX GTS), การพัฒนาระบบในรูปแบบเว็บแผนที่ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยชุดคำสั่งภาษา PHP, JavaScript และ HTML แล้วแสดงตำแหน่งบน Google Map API เพื่อช่วยในการตรวจสอบ สืบค้นและแก้ไขข้อมูล, จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงโครงการพัฒนาระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เป็นต้น

องค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1) เครื่องมือ คือ การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัล มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล ผ่านระบบปฏิบัติการ LTAX GIS, LTAX3000 ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกำลังพัฒนาระบบปฏิบัติการสำหรับการดำเนินงานแบบบูรณาการเป็น LTAX Online แต่ต้องคำนึงถึงการปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา รวมถึงการเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับประชาชนให้หลากหลาย ในรูปแบบต่างๆ มีการให้บริการแบบออนไลน์ที่อำนวยความสะดวก เช่น การยื่นแบบภาษี การชำระภาษี สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็วทันเวลา

³ วิทยาลัยนครราชสีมา, Email-khuntod2007.lc@nmc.ac.th

⁴ วิทยาลัยนครราชสีมา, Email-boonma@nmc.ac.th

และเป็นธรรมมากขึ้น สามารถติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองปฏิบัติต่อผู้เสียภาษีอย่างเสมอภาค มีมาตรฐานการให้บริการแก่ประชาชนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการออกให้บริการรับชำระภาษีนอกสถานที่ และ 3) ประชาชนต้องรู้หน้าที่ของพลเมืองและให้ความร่วมมือในการเสียภาษีตามที่กฎหมายบัญญัติเพราะภาษีที่ได้มาถือเป็นรายได้ที่นำไปพัฒนาประเทศและย้อนกลับมาเป็นประโยชน์ต่อทุกคน จึงจะทำให้ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: กลยุทธ์, แผนที่ภาษี, ทะเบียนทรัพย์สิน, ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภารกิจที่รัฐดำเนินการอยู่หรือดำเนินการซ้ำซ้อนให้กระจายให้ท้องถิ่นมีรายได้เพื่อมาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความจำเป็นพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา การศึกษา การรักษาศิลปวัฒนธรรม และการบริการสาธารณะอื่นๆ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งก็ยังประสบปัญหาหารายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่ต้องจ่ายตามอำนาจหน้าที่ เช่น หมวดรายจ่ายประจำ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าตอบแทนผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้รัฐจะกำหนดสัดส่วนไว้ว่า ค่าใช้จ่ายประจำต้องไม่เกินร้อยละ 40 ของเงินรายได้ของท้องถิ่น ไม่รวมเงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาลอีกร้อยละ 60 จะต้องนำไปใช้ในงบพัฒนาและลงทุน ทำให้บางท้องถิ่นต้องหาวิธีลดค่าใช้จ่าย หมวดรายจ่ายประจำ อาทิ ลดพนักงาน ลดค่าใช้จ่ายบางรายการ ลดงบพัฒนาด้านต่างๆ อีกทั้งบางท้องถิ่นไม่ยอมพึ่งพาตนเองรอรับแต่เงินอุดหนุนจากรัฐบาลทั้งที่กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าท้องถิ่นสามารถหารายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ (พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562) สิ่งที่ต้องดำเนินการควบคุมในการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่นและการกระจายอำนาจเพื่อสนองนโยบายของรัฐ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องหากกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดรายได้ของหน่วยงานให้เหมาะสมกับรายจ่าย จึงได้มีการจัดทำแผนการจัดเก็บรายได้จากภาษีอากร การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน จึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะช่วยให้การจัดเก็บรายได้ขององค์กรมีประสิทธิภาพ เพราะการทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเป็นการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อันได้แก่ ที่ดิน อาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ป้าย และการประกอบการค้าไว้ในรูปของแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ซึ่งต้องมีการปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ในการ

สืบค้นข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดเก็บเร่งรัดติดตามตรวจสอบภาษีซึ่งถือเป็นรายได้หลัก โดยมีการจัดเก็บภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมายอย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ได้แก่ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีป้าย และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามกฎหมายการสาธารณสุข และนอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้ ในการวางแผนการบริหารงานในด้านอื่นๆ เช่น วางแผนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ วางแผนด้านการพัฒนาชุมชน วางแผนด้านการวางผังเมือง วางแผนป้องกันภัยสาธารณะหรือช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ โดยแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของประชาชนทั้งบุคคลและนิติบุคคลในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้

แผนที่ภาษี หมายถึง แผนที่ที่แสดงตำแหน่ง ลักษณะ ขนาด ของแปลงที่ดิน อาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง เส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ และอื่นๆ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและใบอนุญาตต่างๆและเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2550)

แผนที่ภาษี หมายถึง ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่แสดงรูปร่างและตำแหน่งที่ตั้งของทรัพย์สิน รวมถึงข้อมูลทางกายภาพที่แสดงถึงตำแหน่งที่ตั้งของทรัพย์สินภายในเขตปกครอง โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในเขตปกครองออกเป็นเขต (Zone) และเขตย่อย (Block) เพื่อให้สะดวกในการจัดเก็บเอกสารและค้นหา

ทะเบียนทรัพย์สิน หมายถึง ทะเบียนที่แสดงรายการทรัพย์สินและการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง ป้าย และการประกอบการค้าของเจ้าของทรัพย์สินแต่ละคน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2550)

ทะเบียนทรัพย์สิน หมายถึง ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้มีกรรมสิทธิ์แต่ละราย โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่าแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินคือ เครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

ขั้นตอนการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน สรุปได้ดังนี้

1. จัดทำแผนที่เขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การแบ่งเขตพื้นที่ปกครองเป็น (ZONE) เขตย่อย (BLOCK)
3. การจัดทำแผนที่ระวางทาบทับแผนที่เขตปกครอง
4. การลงแนวเขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบนระวางที่ดิน
5. การแบ่งเขต (ZONE) ในระวางที่ดิน
6. การแบ่งเขตย่อย (BLOCK) ในระวางที่ดิน
7. การกำหนดเลขประจำแปลงที่ดิน (LOT)
8. การเขียนแผนแม่บท

กลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

ความหมายของกลยุทธ์โดยการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องมีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้คำนิยามและความหมาย ไว้ดังนี้

Nukulomprathana, P. (2022) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนการแนวทาง

ที่ทำให้เกิดการกระทำเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายหรือความสำเร็จที่ได้ตั้งไว้ มีลักษณะเป็นแบบแผน รูปแบบของกิจกรรมบางอย่าง สถานะ ตำแหน่ง หรือมุมมองขององค์กร ความสำคัญของกลยุทธ์คือ จำเป็นต้องตอบคำถามว่าเราทำไปเพื่ออะไร (What) อยู่ที่จุดไหน (Where) และจะไปสู่จุดหมายได้อย่างไร (How) กลยุทธ์จะช่วยให้ไม่หลงทิศทางการที่องค์กรได้ตั้งไว้

Chetkhunthod, P. (2011 : 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่องค์กรเลือกเพื่อจะดำเนินการจากจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปยังจุดหมายปลายทางในอนาคตที่องค์กรกำหนดไว้ โดยการกำหนดกลยุทธ์ควรทำเป็นแผนระยะยาวโดยอาศัยการประเมินสภาพแวดล้อมขององค์กร เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการในอนาคตภายใต้หลักแห่งการดำรงอยู่เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดี

Serirat, S. et al. (2002 : 145) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบของวิธีการปฏิบัติและการจัดสรรทรัพยากรที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือเป็นแผนการปฏิบัติการซึ่งเป็นการอธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่นๆให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในระยะยาว

Tonson, M. (2000) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนรวมขององค์กร ซึ่งบูรณาการและเชื่อมโยงข้อได้เปรียบในด้านต่างๆของธุรกิจเข้าด้วยกัน โดยสามารถนำเอาจุดเด่นของแต่ละส่วนงานเข้ามาประสานเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับลดจุดด้อยหรือข้อจำกัด ซึ่งจะสามารถทำให้องค์กรอยู่รอดและเติบโต โดยภายใต้การเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยทัศนะเกี่ยวกับกลยุทธ์ธุรกิจได้ขยายขอบเขตและครอบคลุมขึ้น โดยศึกษาตั้งแต่วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ภารกิจ และวัตถุประสงค์ทางกลยุทธ์ขององค์กร ตลอดจนนโยบายต่างๆที่สำคัญ แผนงานหลักและแผนงานอื่นๆที่นำมาปฏิบัติเพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จในวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายสูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่องค์กรเลือกเพื่อจะดำเนินการจากจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปยังจุดหมายปลายทางในอนาคตที่องค์กรกำหนดไว้ อาจทำเป็นแผนปฏิบัติการระยะยาวโดยอาศัยการประเมินสภาพแวดล้อมขององค์กรเพื่อให้เหมาะสมภายใต้หลักแห่งการดำรงอยู่เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดี

มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษากลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ดังนี้

Ngamchan, C. (2018) ได้ศึกษากลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน โดยการศึกษาจากโปรแกรมแผนที่ภาษี (LTAX GTS) และศึกษาหาเอกสารทะเบียนทรัพย์สิน ที่กองช่างได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการประเมินภาษีท้องถิ่น พบว่า มีผู้ที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นจากการใช้แผนที่ภาษีและสามารถประเมินภาษีจากทะเบียนทรัพย์สินเพื่อรับบริการชำระภาษีเร่งรัดติดตาม ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น เพราะทะเบียนทรัพย์สินมีข้อมูลเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ด้านข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเพื่อต่อยอดการใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินของกองคลัง มีหน้าที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูลแผนที่ภาษีให้เป็นปัจจุบันเสมอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลและเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลพะวงด

Wimon, W. (2016) ได้ศึกษาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศและสร้างระบบค้นหาข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้ข้อมูลหลักจาก 3 ฐานข้อมูลคือ ข้อมูลแปลงที่ดิน ข้อมูลอาคารและสิ่งปลูกสร้าง และข้อมูลป้าย จากนั้นเป็นกระบวนการพัฒนาระบบในรูปแบบเว็บแผนที่ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยชุดคำสั่งภาษา PHP, JavaScript และ HTML แล้วแสดงตำแหน่งบน Google Map API เพื่อช่วยในการตรวจสอบ สืบค้นและแก้ไขข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าระบบที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการค้นหาตำแหน่ง แสดงผลและแก้ไขข้อมูลแปลงที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง และป้ายได้ จากผลประเมินการใช้งานระบบด้วยแบบสอบถาม พบว่า การพัฒนาฐานข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ได้ เมื่อผู้ใช้งานต้องการตรวจสอบ

ข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วขึ้นทั้งยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดผลตอบแทนของความต้องการของประชาชนได้

Kanpook, A. (2021) ได้การศึกษาสภาพการมีและสภาพการใช้ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน นำเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการใช้ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรายได้ แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ปัญหาที่พบคือด้านความพร้อมของทรัพยากรในการดำเนินการจัดทำไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานและด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินและหน่วยงานจัดเก็บรายได้ไม่ได้รับความสะดวกในการประสานงานเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะต้องการให้ผู้บริหารให้ความสนใจการใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องเข้ารับการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีการทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีในการให้บริการราษฎรให้ทันสมัยอย่างเหมาะสม โดยจัดทำโครงการการพัฒนาาระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเสร็จครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน และมีเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง คือ พนักงานผู้ปฏิบัติงานเข้าใจกระบวนการทำงานและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ประชาชนเจ้าของที่ดินให้ความร่วมมือและมีความเข้าใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ออกสำรวจภาคสนาม จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและประกาศรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างถูกต้องครบถ้วน จัดทำแผนที่ภาษี (ผ.ท.7)และทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) จัดทำทะเบียนคุมผู้ชำระภาษี (ผ.ท.5) จัดทำบัญชีคุมทะเบียนทรัพย์สินและทะเบียนคุมผู้ชำระภาษี (ผ.ท.6) สำเร็จ (รายงานผลการดำเนินงานแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเทศบาลโพหนอง, 2566)

อีกทั้งกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2566 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน จึงซักซ้อมขั้นตอนการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และเมืองพัทยา) ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาขั้นตอนการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประจำปี พ.ศ.2566
2. ชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการชำระภาษี
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ยังสำรวจข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วนหรือไม่

.....

เป็นไปตามแบบมาตรฐานสิ่งปลูกสร้างที่คณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์สินกำหนด ให้เร่งรัดสำรวจข้อมูลรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อนำมาจัดทำประกาศบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และบัญชีรายการห้องชุดเพิ่มเติม พร้อมทั้งปิดประกาศและแจ้งให้ประชาชนตรวจสอบและดำเนินการอื่นๆที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบให้ขยายเวลาดำเนินการตามแผนดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

4. กรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้รับความเสียหายเนื่องจากเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นประกาศแจ้งให้ผู้เสียหายที่ขอลดหรือยกเว้นภาษีมูลงทะเบียนแจ้งรายชื่อและรายละเอียดความเสียหาย พร้อมทั้งประกาศรายชื่อผู้เสียหายที่มาลงทะเบียน ณ สำนักงานหรือที่ทำการองค์กร เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน โดยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อ จำนวนพื้นที่ และสัดส่วนของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับความเสียหาย เพื่อเสนอขอความเห็นชอบไปยังคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่กรณี (ประกาศกระทรวงมหาดไทย, มท. 0808.3/ว 9640)

ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ ดังนี้

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กล่าวว่าไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545, หน้า 210)

Khonthong, W.(2010) กล่าวว่า การวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี หมายถึง การประเมินต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีอากร โดยทั่วไปต้นทุนค่าใช้จ่ายของการจัดเก็บภาษีอากรประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ค่าใช้จ่ายของหน่วยจัดเก็บภาษีที่ใช้ไปในการจัดเก็บภาษี (Tax collection costs) 2) ค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือองค์กรที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการจัดเก็บภาษี (Tax compliance costs)

มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ดังนี้

Mahile, N. (2022) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หมายถึง การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วนตามหนังสือแจ้งประเมิน จัดเก็บได้ทันระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด การตรวจสอบติดตามเร่งรัดภาษีที่ค้างชำระสม่ำเสมอถึงความคุ้มค่าใช้จ่ายกับงบประมาณ

Wilaipan, S. et al. (2015) ได้ศึกษากลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่เสียภาษีให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ด้านระดับ

การศึกษาและอาชีพมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ การวิเคราะห์กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพระดับสูงสุดคือ ด้านกระบวนการดำเนินงานจัดเก็บรายได้ และกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้จากการศึกษาคือ ด้านระบบข้อมูลที่ทันสมัย ด้านการเร่งรัดการจัดเก็บรายได้ ด้านกระบวนการดำเนินการจัดเก็บรายได้และด้านการติดตามและตรวจสอบ

Nanta, N. (2022) ได้ศึกษาการเพิ่มประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับได้แก่ สามารถจัดเก็บภาษีได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานในการจัดเก็บภาษีมีความคุ้มค่ากับรายได้ที่จัดเก็บ จัดเก็บภาษีแต่ละประเภทได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหน่วยงานมีลูกหนี้ที่ค้างชำระภาษีน้อยลง ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีได้แก่ภาวะเศรษฐกิจ การสื่อสารองค์กรและการประชาสัมพันธ์ และการยึดหลักภาษี ข้อเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี ได้แก่ 1) การยึดหลักการภาษี ได้แก่ การลดขั้นตอนในการจัดเก็บภาษี การมีระบบภาษีผ่านระบบรูปแบบออนไลน์ การให้บริการจัดเก็บภาษีนอกสถานที่ จัดเก็บภาษีในอัตราที่เป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีระบบการแจ้งเตือนผู้เสียภาษี การกำหนดช่วงเวลาที่ต้องชำระภาษีที่ชัดเจน มีการระบุช่องทางหรือสถานที่ที่ต้องไปชำระชัดเจน มีการระบุอัตราภาษีที่ต้องชำระชัดเจน มีการระบุโทษที่จะได้รับหากหลีกเลี่ยงภาษี มีการระบุโทษเมื่อชำระภาษีช้ากว่ากำหนด มีการยืดหยุ่นในการจัดเก็บภาษีในสถานการณ์วิกฤติ และ 2) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ การสื่อสารผ่านผู้นำท้องถิ่นและท้องที่ การสื่อสารผ่านเสียงตามสายหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการสื่อสารโดยรถเคลื่อนที่

อย่างไรก็ตามการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคในด้านอื่นๆอีกหลายอย่างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบภาษีบำรุงท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่เกิดจากการทำงานอย่างไม่มีระเบียบแบบแผนและขาดความสามารถและของประชาชนผู้เสียภาษีแจ้งบัญชีทรัพย์สินไม่ครบถ้วน ปัจจัยด้านการจัดเก็บภาษีรายได้ มีการจัดเก็บภาษีได้น้อย ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์พร้อมจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมหรือให้มีการปฏิบัติงานภาคสนาม ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ให้มาก ปัจจัยด้านเอกสารการยื่นแบบภาษีบำรุงท้องถิ่นพบว่า เกิดจากการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบและขาดความถูกต้อง ระบบแผนที่ภาษีไม่เป็นปัจจุบัน ควรนำระบบสารสนเทศด้านคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนในการยื่นแบบ เพื่อลดขั้นตอนหรือระยะเวลาในการมาเสียภาษีของประชาชน สร้างความสะดวก รวดเร็ว ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า งบประมาณ

การประชาสัมพันธ์ตั้งไว้ไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายประชาสัมพันธ์สูง ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ พบว่า ควรมีการจัดตั้งงบประมาณพัฒนาบุคลากรด้านการจัดเก็บ พัฒนาเครื่องมือสนับสนุนให้เพียงพอ และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาเสียภาษี ปัจจัยด้านบทลงโทษ ควรมีการสร้างแรงจูงใจเห็นความสำคัญของการเสียภาษีและอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษให้ประชาชนเข้าใจ ปัจจัยด้านสภาพการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ควรส่งเสริมให้พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น อบรม ดูงาน เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ (Kongpha, C., 2017) จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ สรุปได้ว่า องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นต้องมีกลยุทธ์การแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินที่หลากหลายที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้แต่ก็พบปัญหาอยู่บ้างซึ่งท้องถิ่นต้องพัฒนากระบวนการจัดเก็บรายได้อย่างต่อเนื่อง

บทสรุป

กลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดว่าจะมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงวิธีการให้ทันสมัยสอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆที่กำลังพัฒนาขึ้นในปัจจุบันมาใช้ในการสำรวจและจัดทำแผนที่ภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำมากขึ้น เช่น เทคโนโลยีดาวเทียม, เทคโนโลยีภาพถ่ายทางอากาศ, เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์, ทะเบียนทรัพย์สินแบบดิจิทัล, การโปรแกรมแผนที่ภาษี (LTAX GTS), การพัฒนาระบบในรูปแบบเว็บแผนที่ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยชุดคำสั่งภาษา PHP, JavaScript และ HTML แล้วแสดงตำแหน่งบน Google Map API เพื่อช่วยในการตรวจสอบ สืบค้นและแก้ไขข้อมูล, จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงโครงการพัฒนาระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เป็นต้น ทำให้มีข้อมูลรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับทรัพย์สินอันได้แก่ ที่ดิน อาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ป้ายและการประกอบการค้า ทั้งที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคล โดยหมั่นสำรวจให้ครอบคลุมหน่วยธุรกิจในพื้นที่ให้มากขึ้นแล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สามารถนำไปวางแผนการจัดเก็บ เร่งรัด ติดตามการจัดเก็บรายได้ให้บรรลุเป้าหมาย การกำหนดอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา พ.ศ.2564 การจัดเก็บภาษีต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ ได้แก่หลักความเสมอภาคหรือยุติธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวก หลักความประหยัด การที่สามารถจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนตามระยะเวลาที่กำหนด การจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยหรือไม่มีการรั่วไหลโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด แต่ต้องได้รับการยอมรับจากฝ่ายการเมืองและจากภาคประชาชนผู้ที่ต้องจ่ายภาษีหรือค่าบริการ/ค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้ปฏิเสธไม่ได้กับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการณ์ชีวิตและรายได้ของประชาชนในพื้นที่ทำให้การจัดเก็บรายได้ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีมาตรการรับมือกับภาวะวิกฤติและต้องปรับตัว ทั้งด้านรายจ่าย ด้านรายได้ และด้านการจัดการ โดยหาวิธีการที่เหมาะสม

ถึงแม้ว่าจะมีกลยุทธ์ต่างๆมาช่วยในการจัดเก็บรายได้ก็ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคอื่นส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบภาษีบำรุงท้องถิ่นแก่ประชาชน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยด้านเอกสารและการยื่นแบบ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีทราบด้วยวิธีการหลากหลาย การให้บริการของเจ้าหน้าที่เชิงรุกเข้าถึงประชาชน ฯลฯ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสรุปคือ 1) สำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี 2) จัดเก็บรายได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด 3) มีลูกหนี้ค้างชำระจำนวนน้อย 3) การจัดเก็บรายได้แต่ละประเภทตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) รายได้คุ้มกับค่าใช้จ่าย 5) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ และ 6) โครงสร้างภาษี สรุปได้ว่ากลยุทธ์การทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

References

- Chetkhunthod, P. (2011). impact of good corporate governance strategies on internal audit operations of businesses receiving investment promotion in Thailand. *Journal of Accountancy and Management*, 4(2), 75-84.
- Kanpook, A. (2021). *Developing tax revenue collection of local administrative organizations. Group of provinces in the northeastern central region*. Khon Kaen: Khon Kaen University.
- Khonthong, W. (2010). *Guidelines for developing the efficiency of revenue collection of local administrative organizations in Kamphaeng Phet Province*. Kamphaeng Phet : Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Kongpha, C. (2017). *Problems and obstacles to revenue collection of Thung Khwang Subdistrict Administrative Organization. Phanat Nikhom District Chonburi Province*. Bangkok : Thammasat University.
- Mahile, N. (2022). *Factors affecting the efficiency of land and building tax collection of local government organizations in Narathiwat Province*. Songkhla: Prince of Songkla University.
- Nanta, N. (2022). *Effectiveness in tax collection of subdistrict municipalities in San Sai District. Chiang Mai Province*. Chiang Mai Province: Maejo University.
- Ngamchan, C. (2018). *Increasing the efficiency of revenue collection of Phangat Subdistrict Administrative Organization. Kham Sakaesaeng District Nakhon*

- Ratchasima Province*. Nakhon Ratchasima Province: Suranaree University of Technology.
- Nukulomprathana, P. (2 0 2 2). Know the word strategy (Strategy). [Online]. <https://www.popticles.com/business/type-of-strategy/> [3 October 2023]
- Report on the performance of the risk management plan of Phon Thong Municipality, Kalasin Province, fiscal year 2023. [Online] <https://www.phonthong-mu.go.th/fileupload/5817033108.pdf> [17 October 2023]
- Serirat, S. et al. (2002) *Strategic management and case studies*. Bangkok : Teera Film and Sitex Co., Ltd.
- Tonson, M. (2000). *Business strategy*. Bangkok : Expert Net.
- Wilaipan, S. et al. (2015). *Strategies for increasing efficiency in revenue collection of Theparat Subdistrict Administrative Organization Ban Pho District Chachoengsao Province*. The National Conference on Business Management and Innovation 2015 (NCBMI 2015), 308-315
- Wimon, W. (2016). *Development of tax map and property registration databases on the internet. Study area: Panchali Subdistrict, Wang Thong District, Phitsanulok Province*. Phitsanulok : Naresuan University.

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11 (1) : January-April 2567

Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University, 11 (1) : January-April 2024
